

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliarvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno MCCCXVI. ad annum MCCCCXXIII.

Parisiis, 1644

Sessio XVII. De recessu domini imperatoris, quem Concilium benedixit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15653

SESSIO XVII.

De recessu domini imperatoris, quem Concilium benedixit.

ANNO
CHRISTI
1415.

DIE Lunæ quintadeci-
ma supradicti mensis
Iulii, Constantiæ provinciæ
Moguntinensis, in ecclesia
maiori, in loco solito ad hoc
specialiter deputato, fuit
tentata & solenniter celebra-
ta sessio generalis, præsen-
te ibi serenissimo principe
domino Sigismundo Ro-
manorum & Hungariæ, &c.
rege, vna cum quamplu-
ribus principibus, duci-
bus, comitibus, & nobi-
libus. In qua celebravit of-
ficiū Missæ reuerendus
pater dominus Vdalricus
episcopus Verdensis: præsi-
debatque sessioni huiusmo-
di reuerendissimus pater
dominus Ioannes episco-
pus Ostiensis cardinalis Vi-
uariensis, indutus pontifica-
libus: & singulis ordinatis,
legebantur litanix, ac aliæ
deuotæ orationes more a-
liarum sessionum. Iphis au-
tem omnibus expletis, do-
minus Sigismundus rex
prædictus stetit ante altare
genibus flexis in veste non
imperiali, sed quotidiana,
capite denudato, assistenti-
bus eidem reuerendissimis
patribus dominis Lauden-
si & de Vrfinis sanctæ Ro-

*Die Lunæ decimaquinta men-
sis Iulii supradicti, fuit sessio ge-
neralis in ecclesia cathedrali Con-
stantiensi, mane hora consueta,
pro recessu ac felici transitu se-
renissimi principis domini Si-
gismundi Romanorum &
Hungariæ, &c. regis, ac con-
cessionis fiendæ reuerendissimo
patri domino Angelo Corario
cardinali Constantinopolitano,
olim Gregorio papæ duode-
cimo in sua obedientia nomi-
nato, nuperrime papatui suo
renuntianti: præsentem ibidem
præfato domino Sigismundo
Romanorum rege in habitu quo-
tidiano, nec non præsentibus re-
uerendissimis patribus dominis
Ioanne Ostiensi, Angelo Præne-
stino, Iordano Albanensi, epi-
scopis, Joanne sancti Sixti Ra-
gusiniensi, Antonio Aquileien-
si, Alamanno Pisano, Thoma
Tricaricensi, Branda Placentino,
Antonio de Salancho, presbyte-
ris; Amadeo Salutiarum, Rai-
naldo de Branckastis, Ludouico
de Flisco, Landulpho Barensi,
Odone de Columna, Lucido de
Comite, & Francisco Floren-
tiniensi, diaconis cardinalibus.
Quibus sic existentibus, ut præ-
fertur, ibidem fuit celebratum
officiū Missæ per reuerendum
patrem dominum Vtricum*

ANNO
CHRISTI
1415.

mana ecclesie cardinalibus. fuitque interim cantata litaniam: & cum peruentum est ad locum, Vt ecclesiam: dominus praesidens legit in hunc modum: Vt ecclesiam tuam & regem nostrum imperatorem electum, hic praesentem, ecclesie tuae aduocatū & defensorem, ad perfectam redintegrationem unitatis ecclesie praefatae iter arripientem dirigere, protegere & conseruare digneris. Fuit responsum: Te rogamus, audi nos. Secundo dixit: Vt ecclesiam tuam & eundem regem electum ab omnibus inimicis visibilibus & inuisibilibus praeseruare & defendere digneris. Tertio dixit: Vt eundem imperatorem electum etiam ad nos incolumem reducere digneris. Fuitque responsum secundo & tertio, sicut primo. Completa litaniam, ipse praesidens conuertit se ad imperatorem, dicendo preces: Saluum fac seruum tuum Domine, nihil proficiat inimicus in eo. Esto ei Domine turris fortitudinis. Et decantata oratione pro pace ecclesie, redeunteque imperatore ad sedem suam, dominus Antonius episcopus Concordiensis legit quamdam bulam & alia capitula infra-

Concil. Tom. 29.

*episcopum Verdensem, de sancto Spiritu: & sermone ad clerum facto per reuerendum patrem dominum Nicolaum Caerentem episcopum, cuius sermonis thema fuit, Corpus nostrae humilitatis. Officio vero Missae solenniter peracto, fuit inceptum officium litaniarum cum introitu, Exaudi nos Domine, more solito, cum collectis, orationibus & euangelio: Designauit Dominus & alios septuaginta duos: ac hymno, Veni creator Spiritus. His peractis, reuerendissimus pater dominus Ioannes episcopus Ostiensis cardinalis Viuariensis, praedictus praesidens, accessit ad altare, serenissimo domino rege Romano transeunte ad locum praesidentiae, ubi parabatur sedes ipsi domino regi, cum dominis Jordano Albanensi & Angelo Praenestino episcopis cardinalibus, ipsi domino * reassistentibus in officii solennitate. Quibus hincinde in locis praelibatis existentibus, fuit secundo inceptum officium litaniarum per cantores Synodi. Quibus litanis dictis, rege in loco suo genibus flexis stante, praelibatus reuerendissimus pater dominus Ioannes episcopus Ostiensis & praesidens legebat: Vt ecclesiam tuam, & imperatorem electum hic praesentem, ecclesie aduocatum & defensorem, ad perfectiorem redintegrationem unitatis*

Philipp. 3.

Lnc. 10.

* E. regi assistentibus

scripta tenoris sequentis. *ecclesie prefate iter arripientem, dirigere, protegere & conseruare digneris. Chorus respondit: Te rogamus, audi nos. Subsequenter legit: Vt ecclesiam tuam & eundem imperatorem ab omnibus inimicis visibilibus & invisibilibus preseruare & defensare digneris. Te rogamus, &c. Tertio legebat: Vt eundem regem imperatorem ad nos incolumem reducere digneris. Chorus: Te rogamus, &c. Tunc officium litaniarum ulterius more solito fuit completum per cantores siue chorum. Quo finito, idem dominus reuoluit se ad imperatorem, legendo preces ad versiculum: Saluum fac seruum tuum Domine. Respond. Deus meus sperantem in te. Subsequenter: Nihil proficiat inimicus in eo. Respond. Et filius iniquitatis non apponat nocere ei. Esto Domine ei turris fortitudinis. Respond. A facie inimici. Domine exaudi orationem meam: Et clamor meus ad te veniat. Dominus vobiscum: Et cum spiritu tuo. Vltimo legebat collectam ad ponendam pacem in ecclesia Dei. His itaque peractis, rex Romanorum prefatus recessit de illa sede, & reuersus fuit ad sedem suam solitam, vna cum dictis dominis cardinalibus sibi in officio assistentibus. Tunc ascenderunt ambonem, in quo edicta & ordinationes sancte Synodi Constantiensis solent legi & publicari, reuerendi patres domini Antonius Concordiensis, Vitalis Tolonensis, Nicolaus Mersburgensis, & Patricius Cortagensis, episcopi nomine quatuor nationum, superueniente & ascendente postremo domino Ioanne patriarcha Antiocheno. Quibus ibidem existentibus, dominus Antonius de mandato & auctoritate ipsius sancte Synodi legebat schedulam papyream concessionum, legationum, saluiconductus & aliorum indultorum, reuerendissimo patri domino Angelo Corario cardinali Constantinopolitano per Concilium & Synodum concessorum & donatorum, in hunc modum.*

Sacrosancta generalis, &c.

Bulla legationis domini Angeli, olim Gregorii duodecimi, & prouisionis eiusdem.

Sacrosancta generalis Synodus Constantiensis, in Spiritu sancto legitime congregata, vniuersalem ecclesiam representans.

Cum Christi fideles piis in Domino & deuotis affectibus, multis temporibus, sollicitudinibus, impensis, laboribus atque curis occupati fuerint circa extirpanda

ANNO
CHRISTI
1415.

schismata de ecclesia sancta Dei, & post atque inter omnia alia huius pestiferi morbi quaesita remedia, toti pene Christianitati & huic tandem sacro Concilio Constantiensi facilius & potius antidotum ad hoc exequendum visum fuerit, renuntiationes ac cessiones papatus fieri debere per quemlibet pro papa, seu Romano pontifice se gerentem, praecipue quoque propter pacem & tranquillitatem sanctae matris ecclesiae supradictae, totalis redintegrationis ordinem ad perfectionem auctore bonorum omnium deducendum, laudabili humilitate profecutus sit dominus, videlicet reuerendissimus dominus Angelus de Corario, qui in sua tunc obedientia Gregorius duodecimus dicebatur, renuntiando videlicet, cedendoque expresse in scriptis realiter & cum effectu, iuri, titulo & possessioni, quod, quem & quam, vel si quod, quem aut quam habuit in papatu, & resignando papatum, & omne ius papatus, titulum & possessionem, quod, quem & quam habebat, vel habere dicebatur, per manus magnifici & potentis viri domini Caroli de Malatestis, pro sancta Romana ecclesia Arimini & nonnullarum aliarum terrarum in temporalibus vicarii & rectoris prouinciae Romandiolae generalis, plenum & speciale ad hoc mandatum habentis, quemadmodum in gestis siue actis publicis, in sessione dicti sacri Concilii quarta die huius mensis Iulii facta, per instrumenta authentica comprobatur. Et attendens dicta sancta Synodus Constantiensis, quam sponte & liberaliter in praescriptis cessione, renuntiatione & resignatione per ipsum dominum Angelum, & pro eodem processum fuerit usque ad effectum Deo gratum & commendabilem inclusiue, & etiam ad ipsius sanctae Synodi declarationem, antequam ille dominus, qui in sua obedientia dicitur Benedictus, cesserit, aut cedere voluerit, experiretur, quantaque bona ex his sanctae matris ecclesiae attulit, ac vniuerso populo Christiano proueniant, sintque Domino largiente prouentura; & quod serenissimus princeps & inuictissimus dominus Sigismundus Dei gratia Romanorum & Hungariae, &c. rex, supradicta etiam pia consideratione aduertens, quaedam capitula seu articulos, personae securitatem, animi quietem, vitae & status condecenciam dicti domini

Constant.
Concilii
sess. 14.

Angeli olim in sua obedientia Gregorii duodecimi nuncupati, concernentia, dictæ sanctæ Synodo exhibuit atque porrexit, volens dicta sancta Synodus, quod ecclesiæ sanctæ filii videant, quanta sibi benefacientes ipsa mater ecclesiæ gratitudine prosequatur, præcipue tanti filii & defensoris precibus inclinata, statuit, ordinat & decernit, quod dictus dominus Angelus inter sanctæ Romanæ ecclesiæ cardinales sit, & esse debeat episcopali titulo, per præsens Concilium, aut futurum Romanum pontificem suo tempore pro pace ecclesiæ declarando, cum omnibus honoribus & emolumentis, & aliis debitis seu consuetis perpetuo insignitus, secundusque post Romanum pontificem dignitate & ordine habeatur, nec aliquis sanctæ Romanæ ecclesiæ cardinalium sibi in hoc præferatur: saluo, si dominus ille qui in sua obedientia dicitur Benedictus, consimiliter renuntiaverit & cesserit sponte iuri, titulo & possessioni papatus, quod, quem & quam se prætendit habere, & ipsos ambos in eodem loco siue tractatu simul personaliter concurrere contingat, quod tunc in sacri Concilii ante electionem, & futuri pontificis Romani post electionem potestate existat, inter ipsos duos gratificando, quis præmineat, ordinare. Insuper dicta sancta Synodus statuit, ordinat & decernit, quod dictus dominus Angelus quoad vixerit, sit sanctæ sedis apostolicæ in provincia Marchiæ Anconitanæ & præsidatus * Farcensis, cum prouisione, salario, gagiis, muneribus & honoribus solitis, cardinalis legatus de latere in spiritualibus & temporalibus, atque vicarius generalis irreuocabiliter permanens, cum omnibus & singulis facultatibus & auctoritatibus huiusmodi legatorum, quæ legatis talibus concedi per sedem apostolicam in forma plenissima consueuerunt: quodque eidem domino Angelo fauores & gratiæ sedis apostolicæ in præbendis beneficiis & aliis prouisionibus largi sue impendantur. Præterea dicta sancta Synodus statuit, ordinat & definit, quod idem dominus Angelus, ratione & occasione spiritualis & temporalis administrationis papatus vere ac putatiue, quomodocumque & qualitercumque vsque in præsentem diem, & quousque per formam constitutionis prædictæ in dicta sancta Synodo factæ, eidem lice-

ANNO
CHRISTI
1415.* Farcen.
* Farcen.

ANNO
CHRISTI
1415.

bit, quem & quam habuit aliquando, aut cuiusuis legationis, vicariatus, seu nuntiationis sedis apostolicæ, aut alterius gestionis, siue administrationis nomine Romanæ ecclesiæ, & maxime in prouincia Marchiæ Anconitanæ, vel alibi, dum minori fungebatur officio, ac etiam occasione vel causâ suæ personæ non possit, neque debeat de actis, gestis, ordinatis, indultis, concessis, receptis, leuatis, habitis & erogatis, donatis & alienatis ac effusis, quitatis, liberatis, aut aliis quibuscumque, seu qualitercumque factis seu peractis per eum, seu eius nomine, aut quæ ad eum, vel potestatem eius quoquo modo peruenerint, ad cuiuscumque officii vel cuiuscumque personæ instantiam, cuiusuis dignitatis, præminentia, status, gradus, ordinis vel conditionis aut sexus, etiam si papalis, pontificalis, imperialis vel regalis existat, de iure vel de facto, aut aliter qualitercumque conueniri, denuntiari, accusari, vexari, inquietari, impediri ordinarie siue extraordinarie, cum promotione vel sine, in iudicio siue extra, per se vel per alium, apostolica Concilii præsentis, aut alia quauis auctoritate ordinaria vel subdelegata, seu alias molestari, nec contra eum inquiri valeat, nec vlllo vnquam tempore realiter vel personaliter, ciuilitè vel criminaliter, aut mixtim, seu alias quomodocumque, etiam si dolus vel fraus, aut aliqua alia corruptela circa præmissa vel eorum aliquod re ipsa vel alias notari possent, aut dicerentur quomodolibet interuenisse: quodque idem dominus Angelus non teneatur, nec debeat cuiquam (vt præmittitur) personæ in iudicio vel extra de præmissis vel aliquo eorum, aut dependentibus, emergentibus aut connexis, siue prorsus extraneis a præmissis vel aliquo præmissorum, respondere, rationem reddere, aut calculum facere, etiam coram gentibus apostolicæ cameræ, vel aliis quouis modo, directe vel indirecte, publice vel occulte, nisi quatenus sibi propria conscientia, cui quo ad hoc totaliter relinquatur, dictauerit faciendum. Dicta namque sancta Synodus ex superabundanti liberat dictum dominum Angelum de his omnibus, vniuersis & singulis, aliisque, in quibuscumque pondere, numero & mensura, cuiusuis qualitatis, quantitatis, generis vel speciei, iuris corpore comprehensorum, vel non, existant, quæ omnia

hic & eorum valores, nomina, cognomina, qualitates, genera ac species habere voluit, & vult pro specificè & expresse declaratis, ac si de eis expressa mentio facta foret, etiam si sacra fuerint aut profana, communiter vel diuisim, seu mixtim ad quemcumque valorem ascendant, at-tenta libera & spontanea cessione iuris papatus per ipsum dominum Carolum de Malatestis procuratorem eius, pri-dem in huiusmodi sancta Synodo facta, pro pace & vnio-ne in ecclesia sancta Dei prædicta, quantum in eo fuerit, modis omnibus promouendis, quibus Romanæ ecclesiæ obligatus aut obnoxius fuerit, vel dici potuerit, siue pos-sit; eximit, quitat, liberat penitus & absoluit: nec non vult & nuntiat eum ab illis omnibus totaliter exemptum, quitatum, liberum & absolutum: eidemque domino An-gelo pro se vel suis heredibus ac successoribus omnia & singula sanctæ Romanæ ecclesiæ & apostolicæ cameræ per eum qualitercumque debita, vel alias pro eo plena-rie, libere & pure remittit, donat & lagitur. Tollit deni-que ex certa scientia quo ad præmissa omnia & singula, in-ualidat atque suspendit dicta sancta Synodus, tam resti-tutionis in integrum, quam de vacatione sedis, & omnia alia iura & beneficia, siue priuilegia, per quæ Romanæ ecclesiæ apostolicæque cameræ prædictæ, aut futuro eius pontifici contra præmissa vel aliquod eorum subueniri, aut de ipsis vel eorum aliquid infringi, seu aliquo aliter pos-sent transgredi aut violari, decernens irritum & inane, si quid in contrarium a quouis, quouis auctoritate, vel quouis ingenio vel colore contigerit attentari, non ob-stantibus quo ad omnia & singula supradicta, tam cano-nicis, quam ciuilibus iuribus & apostolicis constitutioni-bus, generalium Conciliorum constitutionibus, ac aliis dispositionibus contrariis quibuscumque. Statuens & or-dinans dicta sancta Synodus, quod quilibet futurus Ro-manus pontifex omnia & singula supradicta studeat in-uiolabiliter obseruare, eaque suis apostolicis literis infor-ma plena, congrua & decenti approbet, ratificet, de no-uo concedat, indulgeat atque confirmet: & quod qui-cumque Romanum pontificem eligentes, quo ad hoc, ante sui apostolatus inthronizationem sub vinculo præ-standi iuramenti obligent efficaciter & adstringant, man-dans,

ANNO
CHRISTI
1457.

dans & præcipiens dicta sancta Synodus, quod ultra sacri Concilii publica gesta seu munimenta solito more super præmissis conficienda, fiant super præmissis omnibus & singulis, & quolibet eorum ad maiorem certitudinem patientes literæ, sub sigillo Concilii in forma plenissima cum omnibus & singulis clausulis, non obstantibus necessariis, reuocatoriis & derogatoriis, & aliis opportunis dicto domino Angelo, seu alteri vel aliis, pro eo recipienti vel recipientibus, assignandæ.

Quarum quidem ordinationum, concessionum, prouisionum & indulgentiarum schedula, ut præmittitur, lecta, responsum fuit ad contenta in eadem, primo per dominum Antonium Concordiensem pro Italica, Vitalem Tolonensem pro Gallicana, Nicolaum Mersburgensem pro Germanica, & Patricium Cortagensem episcopos pro Anglicana nationibus prædictos, & Ioannem episcopum Ostiensem cardinalem Viuariensem pro collegio cardinalium, Placet.

Quibus, ut præmittitur factis, Ioannes patriarcha Antiochenus eodem loco existens, de similibus voluntate & mandato legebat unam schedulam certarum inhibitionis, censuræ & excommunicationis sententias ac priuationes in se continentis, contra omnes & singulos dantes & dari facientes impedimentum dominis prælatis, ambasciatoribus, nuntiis, procuratoribus, & aliis ad Concilium venientibus, & de Concilio recedentibus licentiatis. Nec non dictum impedimentum regie maiestati & secum venientibus, siue itinerantibus, in eundo & redeundo Niciam, & de Nicia siue aliis locis per quos transuerit, & in quos interim fuerit conuentum de mutua visione habenda, prout inferius sequitur.

Item idem patriarcha nomine & auctoritate quibus supra, pro unione & felici ipsius regis transitu, & suorum, die dominica esse processionem generalem per prælatos sanctæ Synodi Constantiensis, & de cetero domino rege existente foras in itinere, omnibus diebus dominicis esse debere processionem generalem. Et fuit responsum per dominos deputatos prædictos ac cardinalem Viuariensem: Placet. Super quibus venerabilis vir magister Henricus de Piro promotor petiit sibi fieri unum vel plura, ac tot quot sufficiant, per protonotarios sedis apostolicæ, & notarios nationum & Concilii Constantiensis, & alios singulos ibidem præsentis, publicum seu publica, instrumentum & instrumenta. Præsentibus ibidem illustribus principibus dominis Ludouico comite de Palati-

no Rheni, Friderico burgrauio Nurembergensi, Carolo de Malatestis domicello Arimini, & pro sancta Romana ecclesia in prouincia Romandiola rectore generali; Guntero comite de Suuartzburg magistro curiae Romanorum regis, Bertholdo de Vrsinis comite Suanensi, Ioanne de Palesthoue, & Zauischio dicto Nigro, ambasiatoribus regis Poloniae, aliisque regum, principum & baronum, ciuitatum, uniuersitatum, studiorum ambasiatoribus, & ceteris Christianis in multitudine copiosa.

ANNO
CHRISTI
1415.

Tenor uero dictae schedulae, per praesatum patriarcham Antiochenum lectae, de qua supra fit mentio, sequitur & est talis.

Quod impediens regem Romanorum in itinere ad regem Aragonum, sit ipso iure excommunicatus.

Quia dignum est, laborantes pro pace sacrosanctae ecclesiae plena libertate, securitateque gaudere, nullisque impedimentis seu molestiis inquietari, haec sacrosancta Constantiensis Synodus, ecclesiam catholicam repraesentans, in Spiritu sancto legitime congregata, statuit, definit & ordinat, quod quicumque cuiuscumque status aut conditionis existat, etiam si regalis, cardinalatus, patriarchalis, archiepiscopalis, episcopalis, ducatus, principatus, comitatus, marchionatus, seu alterius cuiuscumque dignitatis seu status ecclesiastici vel saecularis existat, qui ferrenissimum & Christianissimum principem dominum Sigismundum Romanorum & Hungariae, &c. regem, vel alios cum eodem, ad conueniendum cum domino rege Aragonum pro pace ecclesiae, ad extirpationem praesentis schismatis per hoc sacrum Concilium ordinatos, ad dictam conuentionem euntes vel redeuntes impediuerit, perturbauerit vel molestauerit, aut aliquod damnum in personis aut bonis, aut familiis eorum intulerit, aut inferri per alium seu alios, directe vel indirecte, clam vel palam, seu quoquo modo inferri procurauerit, sententiam excommunicationis auctoritate huius sacri Concilii generalis ipso facto incurrat, absolutione eiusdem ipsi sacro Concilio, seu futuro unico & indubitato summo pontifici, praeterquam in mortis articulo, specialiter reseruata: & ulterius omni honore & dignitate, officio, beneficio ecclesiastico vel saeculari sit ipso facto priuatus.

ANNO
CHRISTI
1415.

*Quod celebretur Missa singulis diebus dominicis per Concilium,
& fiat processio, & interessentes habeant centum
dies indulgentiarum.*

Item vt Deus prafati serenissimi principis & aliorum cum eo ad dictam conuentionem ecclesie sue gressus dirigere, & corda illorum cum quibus acturi sunt; ad eandem pacem seu clementiam inducere, & illos cum dicta pace obtenta ad dictum sacrum Concilium incolumes reducere dignetur, statuit & ordinat sancta Synodus, quod singulis septimanis die dominico fiat processio generalis in hac ciuitate Constantiensi cum Missa solenni: quibus processioni & Missae omnes praelati in hoc Concilio existentes interesse teneantur, vestimentis pontificalibus (vt est moris) induti. Conceditque dicta sancta Synodus cuilibet praemissorum interessenti centum dies indulgentiarum, & totidem cuilibet presbytero vnam Missam celebranti, & aliis qui deuote semel in die, Pater noster & Aue Maria, pro dicta incolumitate orando dixerint, quadraginta dies indulgentiae in forma ecclesiae consueta. Lectis supradictis, per deputatos quatuor nationum, dominum praesidentem, fuit concorditer responsum: Placet.

SESSIO XVIII.

ANNO & indictione quibus supra, die vero Sabbati decimaseptima mensis Augusti, fuit celebrata sessio generalis in maiori ecclesia Constantiensi, in qua praesidebat reuerendissimus pater dominus Ioannes episcopus Ostiensis, sanctae Romanae ecclesiae cardinalis & vicecancellarius, fuitque decantatum officium Missae de assumptione beatae virginis Mariae per dominum Petrum episcopum Olorensem. Quo finito, legebantur litaniae, & alia fiebant more aliarum sessionum. Quibus expletis, dominus Antonius episcopus Concordiensis legebat articulos inferius descriptos. *con introitu, Gaudeamus omnes in Domino, prout in festo assumptionis beatae Mariae virginis, litanis & orationibus, Veni creator Spiritus, euangelio, &c. Praesentibus ibidem reuerendissimis patribus dominis, Ioanne episcopo Ostiensi cardinali Viuariensi praesidente, Iordano de Ursinis Albanensi, Angelo Laudensi Praenestino, episcopis;*
Concil. Tom. 29. M m m ij